

ผลของการฉีดพ่นสารละลายเมทิลจัสมิโนเนสและการปลิดใบต่อการเกิดสีแดง คุณภาพ และอายุการเก็บ
รักษาของผลมะม่วงพันธุ์มหาชานก

**Effect of Methyl Jasmonate and Leaf Thinning on Red Color Development, Quality and Storage Life of
Mango Fruit cv. Mahachanok**

รัฐพงษ์ เมืองแก้ว^{1,2,3*} และ พีระศักดิ์ ชาญประสาท^{1,2,3*}
Ratthaphol Muengkaew^{1,2,3*} and Peerasak Chaiprasart^{1,2,3*}

Abstract

The red color of mango fruit cv. Mahachanok was studied in relation to leaf thinning and methyl jasmonate application. The experiment was done in randomized complete block design (RCB) with 3 replications (6 plants each). It consisted of 30% leaf thinning around mango trees at 90 days after anthesis, 80 ppm methyl jasmonate sprayed at 90 days after anthesis, 30 % leaf thinning around mango trees and then 80 ppm methyl jasmonate sprayed at 90 days after anthesis compared with control. Uniform and non defected mango fruits were selected and harvested at 110 days after anthesis. The results found that 30% leaf thinning around trees at 90 days after anthesis showed the maximum of L* and a* value of peel and the minimum °H. The red color of the mango peel was mostly developed in 80 ppm methyl jasmonate sprayed at 90 days after anthesis, 30 % leaf thinning around mango trees and methyl jasmonate 80 ppm sprayed at 90 days after anthesis. The uniform and no defect mango fruits were kept at 15 and 27°C for determining the physiochemical properties and shelf life every 3 days interval. The results showed that the 30 % leaf thinning at 90 day after anthesis and methyl jasmonate sprayed mango fruits had more red color development. They showed a* values of peel color more than control and the Hue angle less than control. In addition, the 30 % leaf thinning and 80 ppm methyl jasmonate sprayed mango fruits had total soluble solids and the ratio of TSS/TA less than the control, but the titratable acidity and the firmness of peel and pulp of those were also higher than control. The storage life of all mango fruits kept at 15 and 27 °C were 18 and 9 days, respectively.

Keywords: methyl jasmonate, leaf thinning, mango

บทคัดย่อ

ศึกษาการปลิดใบและใช้สารละลายเมทิลจัสมิโนเนสต่อการเกิดสีแดงของผลมะม่วงพันธุ์มหาชานกโดยวางแผนการทดลองแบบ randomized complete block design (RCB) 3 ชั้นๆ ละ 6 ต้น ประจำกับด้วย 4 ทรีตเมนต์ ได้แก่ 1. การปลิดใบมะม่วงออก 30% ทั่วทั่งทุ่ง เมื่อผลมะม่วงมีอายุ 90 วันหลังจากบาน 2. การฉีดพ่นสารละลายเมทิลจัสมิโนเนสความเข้มข้น 80 ppm เมื่อผลมะม่วงมีอายุ 90 วันหลังจากบาน และ 3. การปลิดใบมะม่วงออก 30% ทั่วทั่งทุ่งและฉีดพ่นสารละลายเมทิลจัสมิโนเนสความเข้มข้น 80 ppm เมื่อผลมะม่วงมีอายุ 90 วันหลังจากบาน เปรียบเทียบกับชุดการทดลองควบคุม เก็บเกี่ยวผลมะม่วงพันธุ์มหาชานกเมื่ออายุ 110 วันหลังจากบาน พบว่าการปลิดใบมะม่วงออก 30% ทั่วทั่งทุ่ง ทำให้การเปลี่ยนแปลงค่า L*, a* มากที่สุดและมีค่า °H น้อยที่สุด โดยมีพื้นที่สีแดงของผิวมะม่วงมหาชนกพบมากที่สุดในการฉีดพ่นสารเมทิลจัสมิโนเนส และการฉีดพ่นสารเมทิลจัสมิโนเนสร่วมกับการปลิดใบมะม่วงออก 30% ทั่วทั่งทุ่ง จากนั้นนำผลมะม่วงพันธุ์มหาชานกที่ขนาดสม่ำเสมอและปราศจากตำหนินามาเก็บรักษา มี 2 ระดับ 15 และ 27 องศาเซลเซียสเพื่อตัววัดคงคุณภาพทางเคมีและทางกายภาพและอายุการเก็บรักษา โดยทำการตรวจคุณภาพทุก 3 วัน ผลการทดลองพบว่า การปลิดใบมะม่วงของห้องต้นออก 30% เมื่อผลมะม่วงมีอายุ 90 วันหลังจากบาน และการฉีดพ่นสารละลายเมทิลจัสมิโนเนส ช่วยให้พื้นที่การเกิดสีแดงเพิ่มมากขึ้น โดยพบว่ามีการ

*ภาควิชาวิทยาศาสตร์การเกษตร คณะเกษตรศาสตร์ทักษิณราชวิทยาลัยและสังฆารักษ์ มหาวิทยาลัยนเรศวร จ. พิษณุโลก 65000

Graduate Student, Department of Agricultural Science, Faculty of Agriculture Natural Resources and Environment, Naresuan University, Phitsanulok 65000

ศูนย์วิจัยเพื่อความเป็นเลิศทางวิชาการสำนักเทคโนโลยีชีวภาพ มหาวิทยาลัยนเรศวร จ. พิษณุโลก 65000

Center of Academic Excellence in Postharvest Technology, Naresuan University, Phitsanulok 65000

โครงการภูมิปัญญาไทย (ศปภ.-อุดหนุนกรม ทุนที่ 13) สำนักงานกองทุนสนับสนุนวิจัย กรุงเทพมหานคร 10400

The Royal Golden Jubilee Ph.D. Program (RGJ) The Thailand Research Fund, Bangkok, Thailand, 10400

ศูนย์วิจกรรมเทคโนโลยีชีวภาพ ภาควิชาวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร จ. พิษณุโลก 65000

Postharvest Technology Innovation Center, Naresuan University, Phitsanulok 65000

เปลี่ยนแปลงค่าสีแดง (a^*) มากกว่าชุดควบคุม ยังพบว่ามีค่า Hue angle น้อยกว่าชุดควบคุม นอกจากนี้ การเพลิดเพลินของ ออก 30 % และการอัดพื้นสารละลายเมทิลจัลส์ในเนส มีผลทำให้ปริมาณของเชิงทึ่งหมุดที่ลดลงไม่ได้และค่า TSS/TA เพิ่ม กว่าชุดควบคุม แต่มีปริมาณกรดที่ให้เพิ่มความแน่นเพื่อมากรกว่าชุดควบคุมทั้งสองอุณหภูมิของการเก็บตัวอย่าง เก็บรักษาผลมะม่วงทุกทริมเม้นที่อุณหภูมิ 15 และ 27 องศาเซลเซียส สามารถเก็บรักษาได้นานถึง 18 วัน และ 9 วัน ตามลำดับ

คำสำคัญ เมทิลจัลส์ในเนส, การปลูกใบ, มะม่วง

สำนัก

ในกลุ่มของมะม่วงสีแดง มะม่วงพันธุ์มหาราช (*Mangifera indica L. cv. Mahachanok*) เป็นถิ่นเดียวที่ไม่สามารถเพิ่ม หรือลดปริมาณของ น้ำที่ปูกรากในเขตภาคเหนือตอนล่าง ให้แก่ ลำไส้อวัยวะ และลำไส้อวัยวะป่วย ซึ่งหัวคิวพิษญูลิโก ปี茱萸 แนะนำคิดส่งเสริมในการนำมะม่วงพันธุ์มหาราชไปทำการตลาดแทนมะม่วงน้ำตกไม่สีทอง เป็นองค์ความรู้ที่น่าติดตาม น้ำที่ปูกรากในสีแดง มีผิวนาง บอนเข้าง่าย และราคากู ซึ่งลักษณะที่โดดเด่นของมะม่วงพันธุ์มหาราช คือ มีรสชาติดีหวานอมเปรี้ยว ถูกใจผู้บริโภค มีผิวนาง บอนเข้าง่าย และราคากู ซึ่งลักษณะที่โดดเด่นของมะม่วงพันธุ์มหาราช คือ มีรสชาติดีหวานอมเปรี้ยว ถูกใจผู้บริโภค มีผิวนาง บอนเข้าง่าย และราคากู สามารถงานจำานป้ายได้นานและเปลือกผลสีสดสวยงาม (พาณิชย์, 2545) ซึ่งทั้งหมด ค่อนข้างหนา คงทน ทำให้การดูแลขณะส่งทางเรือสะดวก แต่ปัจจุบันที่เพนมากในการผลิตมะม่วงพันธุ์มหาราช คือ สีสีแดง มีสีแดงน้อยไม่สม่ำเสมอหั้งผล ทำให้ผลมะม่วงมีสีสันไม่สวยงาม และคุณภาพของผลมะม่วงไม่ได้มาตรฐานการส่งออก (น้ำท. 2554) ในการเกิดสีแดงที่เปลือกมะม่วงพันธุ์มหาราชเกิดจากการสร้างและการสะสมของแอนโไฮยาโนน ซึ่งอยู่กับปีชาก หลาๆ อย่าง เช่น แสง อุณหภูมิ โดยพบว่า แสงมีผลส่งเสริมการสร้างแอนโไฮยาโนนโดยแสงมีผลช่วยกระตุ้นเรื่องสีเส้นทางการทำงานของเอนไซม์ phenylalanine ammonia-lyase (PAL) (Palmer, 1995) โดยพบว่า การตัดแต่งกิ่งให้ไปรังให้แสงส่องฟ้า จะสามารถช่วยเพิ่มสีผิวนางได้ และการปลูกใบออกและตัดแต่งกิ่งให้ไปรังอีกครั้งหลังจากผลมะม่วงติดผลโดยพื้นที่ จะช่วยเพิ่มสีผิวนางที่มีสีแดงให้มีสีสวยงามขึ้นได้ เมื่อจากผิวผลที่โคนแห้งมากขึ้น จะช่วยสร้างเม็ดสีแอนโไฮยาโนนที่มีสีสันมากขึ้น (อลองชัย, 2556) อีกหนึ่งปัจจัยที่ส่งเสริมการเกิดสีแดงของเปลือกมะม่วงได้ คือ สารควบคุมการเจริญเติบโตของพืช เช่น เมทิลจัลส์ในเนส เป็นสารควบคุมการเจริญเติบโตที่มีคุณสมบัติในการเพิ่มการสังเคราะห์แอนโไฮยาโนนในผิวของมะม่วงได้ (Kondo et al., 2001) ยังช่วยให้ผิวของผลไม้มีสีสดมากขึ้นได้ โดยการรุ่มและอัดพื้นเมทิลจัลส์ในเนสก่อนและหลังการเก็บ หรือเมล็ดต่อการพัฒนาของสีแดงซึ่งทำให้ปริมาณแอนโไฮยาโนนเพิ่มมากขึ้นในผลแอปเปิล Rudell et al. (2005) รายงานว่า การอัดพื้นเมทิลจัลส์ในเนสให้กับแอปเปิล ช่วยเพิ่มปริมาณแอนโไฮยาโนนและแคลโรฟิโนดอยด์ในเปลือกของผลแอปเปิลได้ และช่วยเพิ่มปริมาณแอนโไฮยาโนนในผลมะม่วงพันธุ์มหาราชในสารเมทิลจัลส์ในเนสที่ยังช่วยเพิ่มความสามารถในการเปลี่ยนสีเปลือกให้มีสีแดงมากขึ้นได้ (อินทนนท์ และคณะ, 2553) ดังนั้นจึงศึกษาถึงประสิทธิภาพของกระบวนการปลูกในมะม่วงออกเพื่อให้ผลมะม่วงได้รับแสงและ อัดพื้นสารละลายเมทิลจัลส์ในเนสต่อการกระตุ้นการเกิดสีแดง ในเปลือกผลและคุณภาพของมะม่วงพันธุ์มหาราช เพื่อบรรลุ คุณภาพและเพิ่มมูลค่าของผลิตผลในการผลิตเพื่อการส่งออก

อุปกรณ์และวิธีการ

ตัดเมล็ดต้นมะม่วงพันธุ์มหาราชอายุประมาณ 10 ปี บนต้นต่อพันธุ์แก้วจำนวน 28 ต้น ของกลุ่มเกษตรกรชาวบ้าน มะม่วง ลำไส้อวัยวะป่วย ซึ่งหัวคิวพิษญูลิโก เพื่อบรรลุให้ออกดอกในเดือนตุลาคม ทำการตั้งตอกโดยใช้เสาไฟเบอร์ซีเมนต์ เทเรทอัตรา 12.5 กิโลกรัม และไห้โดยผู้เชี่ยวชาญ ตัดราก 2.5 กิโลกรัม ต่อน้ำ 1,000 ลิตร วางแผนการทดลองแบบ Randomized complete block (RCBD) โดยแบ่งออกเป็น 4 ทรัพเมนท์ๆ ละ 6 ชั้นๆ ละ 1 ต้น ได้แก่ 1. ชุดการทดลองควบคุม(T1) 2. การปลูกในมะม่วงออก 30 % หัวทรงทุ่ม เมื่อผลมะม่วงมีอายุ 90 วันหลังตอกบาน(T2) 3. การอัดพื้นสารละลายเมทิลจัลส์ในเนสลง เชื้นชื้น 80 ppm เมื่อผลมะม่วงมีอายุ 90 วันหลังตอกบาน(T3) และ 4. การปลูกในมะม่วงออก 30 % หัวทรงทุ่มและอัดพื้นสารละลายเมทิลจัลส์ในเนสความเข้มข้น 80 ppm เมื่อผลมะม่วงมีอายุ 90 วันหลังตอกบาน(T4) โดยฉีดพ่นให้หัวทรงทุ่มต่อ 1 ลิตร/ต้น จากนั้นเก็บเกี่ยวเมื่อผลมะม่วงอายุ 110 วันหลังตอกบาน และศูนย์กลางความม่วงที่ต้องเม้นท์ๆ ละ 10 ถุง เพื่อทำการทดสอบ การเปลี่ยนแปลงทางกายภาพและทางเคมี จากนั้นนำผลมะม่วงมาตัดที่เก็บเกี่ยวส่วนที่หัวน้ำประปา และแซ่ดส่วนลำตัวที่หัว และก้าวตัดโรคไปรคดราช ความเข้มข้น 250 ppm เป็นเวลา 10 นาที แล้วนำมาเก็บรักษาที่อุณหภูมิ 15 และ 27 องศาเซลเซียส และทำการตรวจการเปลี่ยนแปลงทางกายภาพและทางเคมีทุกๆ 3 วัน ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงค่าสี L*, a*, b* และ H* โดยใช้ เครื่อง Minolta รุ่น DP-1000 ความแม่นยำที่โดยใช้ texture analyzer ประเมินกรดที่ให้เพิ่มปริมาณของเชิงทึ่งลง 20% และปริมาณแอนโไฮยาโนน (Raganna, 1977). ทั้งหมดทำการสุ่มจากแหล่งที่ต้องเม้นท์ๆ ละ 3 ชั้นๆ ละ 3 ถุง

ผลและวิจารณ์ผลการทดลอง

Table 1 Total anthocyanin (mg/100 g fresh weight) of mango fruit cv. Mahachanok during storage at 15°C

Treatment	0 day	3 days	6 days	9 days	12 days	15 days	18 days	21 days	24 days
T1	1.06±0.00c	1.12±0.01b	0.63±0.04d	0.64±0.00d	0.62±0.01d	0.77±0.01b	0.63±0.00a	0.46±0.01d	0.42±0.00c
T2	1.32±0.00a	1.51±0.00a	1.55±0.01a	1.47±0.00a	1.38±0.01a	0.96±0.00a	0.82±0.61a	0.68±0.00b	0.43±0.00bc
T3	1.13±0.04b	1.12±0.00b	1.11±0.00c	1.14±0.00b	0.89±0.00c	0.73±0.01c	0.66±0.02a	0.62±0.01c	0.46±0.02a
T4	1.18±0.04b	1.51±0.00a	1.20±0.00b	1.02±0.00c	0.98±0.00b	0.94±0.00a	0.90±0.01a	0.76±0.00a	0.45±0.09ab

^{1/} Means with different letters within a column are significantly different ($P<0.05$)

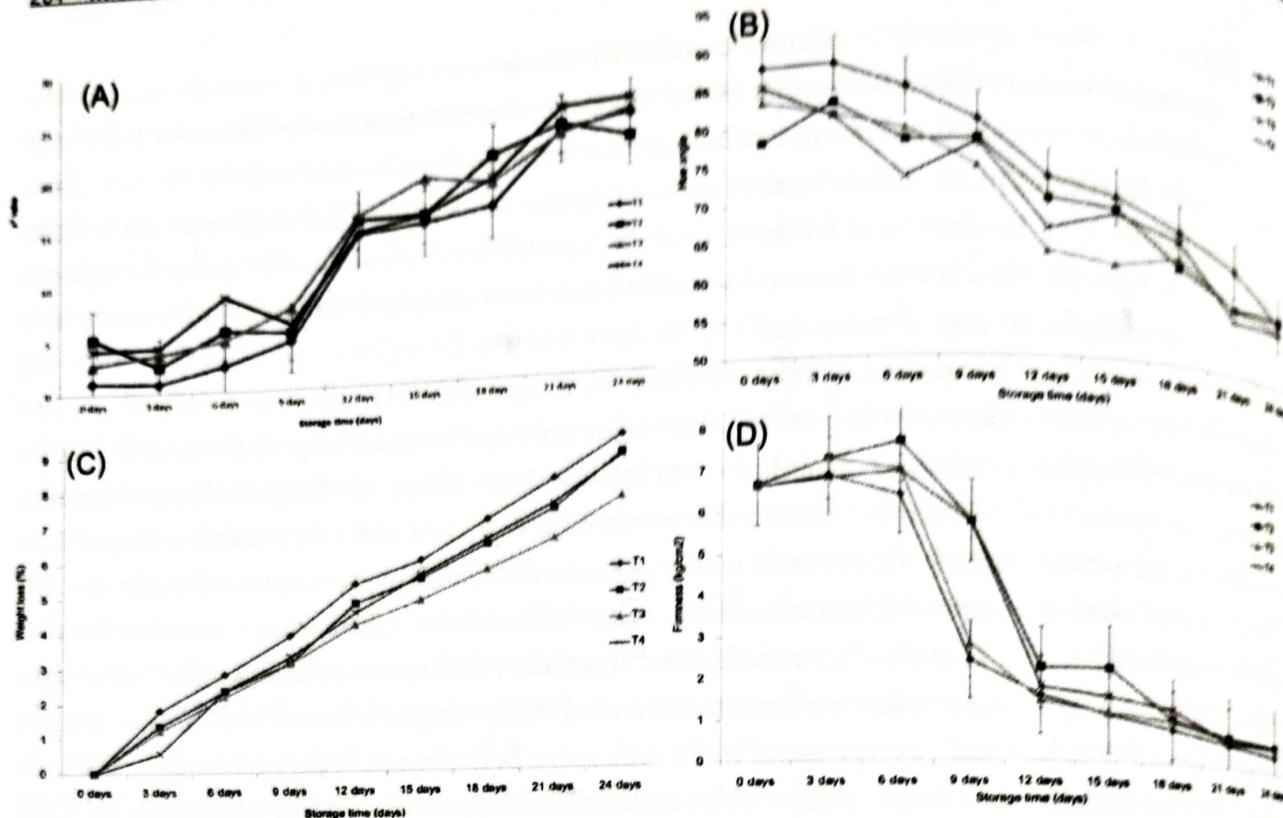

Figure 1 Changes in a^* (A), hue angle (B), Weight loss (C) and peel firmness (D) of mango fruits cv. Mahachanok during storage at 15°C

สรุปผลการทดลอง

การปลิดในมะม่วงออก 30 % ทั่วทั่งพุ่ม การฉีดพ่นสารละลายเมทิลจัสมโนเคนความเข้มข้น 80 ppm และการฉีดในมะม่วงออก 30 % ทั่วทั่งพุ่มร่วมกับการฉีดพ่นสารละลายเมทิลจัสมโนเคนความเข้มข้น 80 ppm เมื่อผ่านมะม่วงมีอายุ 90 วันตั้งต้น คงทน และเมื่อนำมาเก็บรักษาที่อุณหภูมิ 15 °C พบว่าช่วยทำการเปลี่ยนแปลงค่าสี a^* เพิ่มมากขึ้น และมีค่า H° น้อยลง ชุดควบคุม และทำให้เปลือกผลมีบวมแน่นให้ขยายตัวมากกว่าชุดควบคุม ซึ่งส่งผลให้ผ่านมะม่วงพันธุ์มหาชนมีเส้นใยมากขึ้น และทำให้ผ่านมะม่วงมีอายุการเก็บรักษา 18 วัน

คำขอคุณ

ขอขอบคุณโครงการบริษัทฯ เอกภัณฑ์ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัยและนวัตกรรมสัญญาชีวะ ที่สนับสนุนงบประมาณในการทำวิจัย สถาบันเพื่อความเป็นเลิศทางวิชาการด้านเทคโนโลยีหลังเก็บเกี่ยว มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และศูนย์นวัตกรรมเทคโนโลยีหลังการเก็บเกี่ยว ภาควิชานวัตกรรมสัญญาชีวะ ที่สนับสนุนเครื่องมือในการทำวิจัยครั้งนี้

เอกสารอ้างอิง

- ตลอดงวด แบบประเมิน. 2556. การตัดแต่งทิ่งที่ช่วยเพิ่มสีผิวผลมะม่วง. จดหมายจากสมาคมสวนมะม่วงไทย 4(8):5-13.
- พาณิชย์ บคบมูลค่า. 2545. อาจารย์สอน ศิริภัทร หยุดดึงมะม่วงหนานชนกที่รัตนบุรี. เทคโนโลยีชีวบ้าน 14:26-30.
- บรรจง วงศ์พัฒน์. 2554. เรียนมะม่วงหนานชนกออกฤทธิ์ออกฤทธิ์ปูน. เมืองไม้ดอก 121(270) : 24-30.
- ธิบันท์ ชันวิจิตร, กานดา หวังชัย, กอบเกียรติ แสงนิติ และจำรงค์ อุทัยบูร. 2553. ผลของเมทิลจัสมโนเคนต่อการพัฒนาสีมะม่วงเมืองปีใหม่ Gonzalez-Aguilar, G.A., J. Fortiz, R. Cruz, R. Baez and C.Y. Wang. 2000. Methyl jasmonate reduces chilling injury and maintains postharvest quality of mango fruit. J. Agric. Food Chem. 48:515-519.
- Hetherington, S.E. 1997. Profiling photosynthesis competence in mango fruit. J. Hort. Sci. 72:755-763.
- Kondo, S., T. Naoko, Y. Niimi and H. Seto. 2001. Interactions between jasmonate and abscisic acid in apple fruit, and stimulative effect of jasmonate on anthocyanin accumulation. J. Jpn. Soc. Hort. Sci. 70:546-552.
- Palmer, T. 1995. Understanding Enzymes. 4th edition. Wadsworth, California. 399 p.
- Ranganna, S. 1977. Manual of Analysis of Fruit and Vegetables Products. Tata McGraw-Hill Publishing Company Limited, New Delhi. 634p.
- Rudell, D. R., J. K. Fellman and J.P. Mattheis. 2005. Preharvest application of methyl jasmonate to "Fuji" apples enhances red coloration and affects fruit size, splitting and bitter pit incidence. Hort. Sci. 40:1760-1762.
- Zhou, Y. and B.R. Singh. 2002. Red light stimulates flowering and anthocyanin biosynthesis in American cranberry. Plant Growth Regul. 38:165-171.